

Synonyymeistä ja merkityksistä

Hyvä, loistava, erinomainen. Huono, surkea, ala-arvoinen. Eräs yleisimmistä ristikkojen vihjetyypeistä on suora vihje, jossa etsitään sanalle synonyymia, toista samaa tarkoittavaa sanaa. Ainakin likipitäen samaa, sanoilahan on hieman erilaisia merkityksiä ja vivahteita. Loistava on parempi kuin hyvä, huono ei ole yhtä huono kuin surkea. Mutta suurin piirtein samaa nuo sanat tarkoittavat.

Monet sanat ovat myös monimerkityksisiä. JALKA on sekä raaja että pituusmitta. KÄSI voi olla korttien yhdistelmä, kuten vaikkapa TÄYSKÄSI pokerissa. PÄÄstä nyt puhumatta: Mitä kaikkea PÄÄ voi tarkoittaa? Ruumiinosana sekin, etupuolella joskus hymy, joskus pokerinaama. Lisäksi meillä on yhdyssanoja: RU-NOJALKA, ALKUPÄÄ, KÄSITYÖ. Jotkut yleisnimet ovat myös erisnimiä. HYMY ja ANNA tunnetaan myös lehtinä, AIRO oli kenraali, KAPPELLI ei ole vain kirkko, vaan myös ravintola Helsingissä.

Ja koska suomen kielen nominit tai-

puvat sijamuodoissa, ne voivat muis-
tuttaa verbimuotoja. PÄÄSTÄ on
myös verbi. ANNA myös, verbin AN-
TAA imperatiivimuoto. Piilosanoissa
käytetään usein vihjeitä, jotka perus-
tuvat nimenomaan tällaiseen moni-
merkityksisyyteen. Ja humoristisia
esimerkkejähän riittää. Laiva alkoi hy-
tistä, vauva tutista. Ja nainen alkoi
marista, kun kala alkoi haista.

Piilosanavihjeissä eri vihjetyyppäjä li-
säksi yhdistellään, välillä hyvinkin luo-
vasti. Veikko Antero kirjoittaa ja ra-
kentaa laivoja = VARUSTAA. Siis V.A.
rustaa. Alkuaine puolisonsa menet-
täneellä voi olla kätkeytyneenä = PII-
LESKELLÄ. Kalatähti on sellainen, jota
voi HAISTELLA. Ankan ääntelyä posi-
tiivisena on myös DIANA. Siis Paul An-
kan ääntelyä. Rautalangasta voi vään-
tää myös musiikkia.

Muunkinlaisia vihjetyyppäjä on. Sel-
laisia, jotka perustuvat erilaisiin tapoi-
hin leikitellä kirjaimilla ja sanoilla. Esi-
merkiksi lisäämällä tai jättämällä pois
kirjaimia. Ja kuvaristikoissa on tietys-
ti myös paljon kuvavihjeitä, piirroksia
ja valokuviakin. Mutta niistä joskus
toiste. Tällä kertaa ei tämän enempää.
Näihin sanoihin, näihin tunnelmiin!

Antti Parkkinen

antti.parkkinen@ristikkoakatemia.fi

Lähetäkää ristikkoiheisiä kysymyksiä ja mielipi-
teitä osoitteeseen kysymys@ristikkoakatemia.fi

Ristikkoakatemia Facebookissa:

www.facebook.com/groups/ristikkoakatemia/